

Kossuth Lajos és a Magyar Természettudományi Társulat

gában is bizonyítja az összefüggést. Bár a pajzsmirigy gyulladását ritkábban használták modellként, itt is nyilvánvaló volt, hogy a magzati sejtekre jellemző sajátságok nagyobb számban fordultak elő, mint egészségesekben, vagy más pajzsmirigybetegségben szenvedőkön (bár ez utóbbi esetekben is találtak magzati sejteket, csak kevesebbet).

Mint említettük, annak ellenére, hogy mindannyian mikrokimérák vagyunk, nem mindenki lesz beteg. Valószínű, hogy ebben szerepe van annak az eltérésnek, amely az egyediséget meghatározó (HLA) gének között van az anyában és a magzatban. Amennyiben a különbség nagy, ez elősegíti az autoimmun betegség kialakulását. Egyes nézetek szerint még előny is származhat a csak kis mértékben idegen sejtek jelenlétéből. Ez utóbbi álláspontot azok képviselik, akik szerint egy ilyen mechanizmusnak, mint a sejtek kölcsönös vándorlása terhesség alatt, feltétlenül biológiai értéke van. Bár egyáltalán nem világos, hogy milyen előny származhat az idegen, de immunológiailag megtúrt sejtek jelenlétéből, megkockáztatható, hogy ezek a későbbiekben összezszerű tartalék funkcióval rendelkezhetnek. Valószínűbb azonban, hogy a sejtek kölcsönös migrációja a placenta degenerációjának (öregedésének) mellékterméke, mely nincs egyeztetve azzal a toleranciával, amely lehetővé teszi az átvándorolt sejtek tartós túlélését, és mint ilyen, azok negatív hatásai dominálnak.

Természetesen – ha ritkábban is – a férfiak is szenvednek autoimmun betegségekből. Ez az anyai sejtek magzatba átjutásával és azok HLA-gén eltéréseinek mértékével magyarázható.

Még egészen friss tudományos eredmény az, hogy a mikrokimérizmus és az autoimmun betegségek kapcsolatban állnak egymással, ezért nem lehet pontosan tudni, hogy a jövőben mennyire lesz igazolható. Mindenesetre az eddigi eredmények eléggé egyértelműnek látszanak és a korábban rejtélyesnek tűnő autoimmun betegségek elfogadható magyarázatát szolgáltathatják. Megjegyzendő azonban, hogy ha az idegen sejtek felelősek az autoimmunitás kialakulásáért, akkor ez nem is auto-, hanem heteroimmunitás, tehát az autoimmunitás-tan korrekciója szükséges. Mivel a már említett összejt-transzplantációs terápia miatt a mikrokimérizmus fontossága nő, várható, hogy szerepének vizsgálata egyéb kórképekben is előtérbe kerül.

A (Királyi) Magyar Természettudományi Társulat* 1894. március 21-én, egy nappal Kossuth Lajos halála után tartott választmányi ülésén az elnök (Szily Kálmán) a legmélyebb megilletődés hangján emlékezik meg Kossuth Lajos elhunytáról. „... Ismeretes, hogy a sors csapásaitól sújtva, magányába vonult vissza, s a természet és természettudományok búvárlásában keresett enyhét; ismeretes, hogy e révén kapcsolat fejlődött ki közte és a Társulat között, melyet vonzalmával kitüntetett, s melynek 1876-ban alapító (helyesebben örökítő) tagja lett.”

A Természettudományi Közlöny 26. kötetének következő, áprilisi számának borítólapja gyászkeretbe volt foglalva és a szokottnál ível nagyobb terjedelmű füzet több, mint ötven oldalon közli Kossuth Lajos természettudományi vonatkozású cikkeket és leveleit.

Helfy Ignáchoz Turinből 1884 novemberében küldött levelében írja: „Midőn az 1867-i jogelalkuvás bevágta előttem azon politikai tevékenység útját, melynek életem akkorig a számkivetésben is szentelve volt: a természettudományokban kerestem, nem vigasztalást, mert ezt a hazafi szomorúságának más, mint a szomorúság okának elhárítása nem nyújthat, hanem kerestem szórakozást ... Sokat foglalatostkodtam növénytannal is a mit szeretetre méltó tudománynak (Scientia amabilis) neveztek el.”

Jelentős növénygyűjteményre tett szert és Szontagh Miklóshoz 1873. január 18-án küldött levelében tudományos igényességű leírását adja a tőle korábban kapott 53 növénynek.

A Természettudományi Társulattal való kapcsolata tulajdonképpen azzal kezdődött, hogy Herman Ottó 1876-ban elküldte neki akkor megjelent könyvét, a „Magyarország pókfaunáját”, azt egy gondolatokban gazdag levélben köszönte meg, mely a Természettudományi Közlönyben is megjelent. A társulat azután elküldte neki a társulat újabb kiadványait, melyet Kossuth Lajos 1876. augusztus 12-én kelt levelében a természettudományok általános és hazai szempontból való különleges jelentőségével részletesen foglalkozó, költői szépségű levélben köszönt meg. (A levél facsimiléjét a Természettudományi Közlöny 59. kötete 595–597. oldalán jelent meg 1927-ben.)

Bár a botanikát kedvelte legjobban, a természettudományok minden ága érdekelte. Szakavatottan írt a csillagok színváltozásáról, a monsummanói barlangról, az életerő-elmélet vitatható kérdéseiről. Ma is érvényes, amit a már említett Helfy Ignáchoz írt levelében a „természettudományi nem- és fajnevek magyarosításának kérdéséről” részletesen kifejtett. Nem fogadja el a Bugát-féle túlzásokat, de visszautasítja a Haynald-féle törekvéseket, melyek a magyar nyelv elszegényítésére vezetnének. Nézeteinek az érvényesítésére ma – sajnos – éppen olyan nagy szükség van, mint 120 évvel ezelőtt.

A Természettudományi Közlönynek a gyász alkalmából megjelent száma közli Kossuth Lajosnak az 1842. évi első magyar iparmű kiállításáról írt részletes tanulmányát is. Ebből is kitűnik, hogy milyen nagy jelentőséget tulajdonított Kossuth a nemzet iparfejlesztésének.

Születésének kétszázadik évfordulóján nem csupán a nagy hazafira és államféfira, hanem a természettudományok értő barátjára és művelőjére emlékezünk.

BECK MIHÁLY

A Magyar Természettudományi Társulat
Elnöke: Balogh Kálmán
és titkára: Szily Kálmán Uraknak
Budapestre.

Collegno (al Braccione)
Pavia di Torino, Italia
Augustus 12. 1876.

Tisztelt Uraim!

Néhány heti távollét után lakomba visszatérve a legkedvesebb magam
pésztben részesültem tisztelt Uraságoktól Junius 17-én kelt becses levelének
s a Magyar Természettudományi Társulat újabb kiadványának vétele által, melyekkel
engem Társulatuk választmányának kegyes határozatából meggyőződés
méltyítottak.

* A Magyar Természettudományi Társulatot 1841-ben alapították. Ahhoz, hogy működését megkezdje, a királyi házból való pártfogót kellett keresnie, és nevébe a Királyi jelzöt felvennie. Kossuth Lajos a társulathoz írt leveleiben következetesen Magyar Természettudományi Társulatot írt.